

מבט לאיראן

8-22 ביוני 2023

עורך: ד"ר רז צימט

עיקרים

- משלחת של הג'האד האסלאמי בפלסטין בראשות מזכ"ל הארגון, זיאד אלנח'אלה, ביקרה במחצית יוני 2023 באיראן ונפגשה עם בכירים איראנים, ובראשם המנהיג ח'אמנהאי, הנשיא ראיסי ומזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי. במהלך הביקור דנו הצדדים בסבב הלחימה האחרון בין ישראל לפלסטינים ברצועת עזה ובמצב בזירה הפלסטינית. במקביל, משלחת בכירי חמאס בראשות אסמעאיל הניה, ראש הלשכה המדינית, הגיעה לביקור בטהראן.
- שרי החוץ של איראן וסוריה שוחחו בטלפון ודנו בתוצאות ביקורו של נשיא איראן ראיסי בדמשק בחודש מאי ובהתפתחויות האזוריות, ובכלל זה בשיפור הקשרים בין סוריה למדינות ערב.
- חברת הספנות האיראנית הודיעה על השקת קו מכולות קבוע בין איראן לסוריה כדי להרחיב את קשרי המסחר בין שתי המדינות.
- אתר חדשות עיראקי דיווח כי מפקד כוח קדס במשמרות המהפכה ביקר בבגדאד ודן עם מנהיגי "מסגרת התיאום" השיעית בהתפתחויות המדיניות והביטחוניות האחרונות בעיראק.
- ראש המועצה האסטרטגית למדיניות חוץ של איראן ביקר בבגדאד ודן עם בכירי הממשל העיראקי בהרחבת הקשרים בין המדינות.

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

- מנהיג איראן, עלי ח'אמנהאי, נועד ב-14 ביוני 2023 בטהראן עם משלחת של בכירים מהג'האד האסלאמי בפלסטין בראשות מזכ"ל הארגון, זיאד אלנח'אלה. ח'אמנהאי אמר בפגישה, כי "האויב הציוני נמצא כיום בעמדה של פסיביות ותגובה" וכי עוצמתן של "קבוצות ההתנגדות" הפלסטיניות גוברת מיום ליום ותבוסתו של "המשטר הציוני" בעימות האחרון בעזה מעידה על כך. הוא הוסיף, כי הג'האד האסלאמי סיפקו מבחן טוב במערכה האחרונה בעזה וכי תנאי "המשטר הציוני" השתנו בהשוואה למה שהיה לפני שבעים שנה ולמנהיגים הציונים יש הזכות להיות מודאגים מהאפשרות שלא יראו את שנתו השמונים של משטרם. עוד אמר ח'אמנהאי, כי "קבוצות ההתנגדות" הפלסטיניות מצאו את המפתח העיקרי להיאבק ב"משטר הציוני" וכי כוחן הגדל בגדה המערבית הוא המפתח להכניע את "האויב הציוני" ויש להמשיך בדרך זו. אלנח'אלה הודה לאיראן על תמיכתה בפלסטינים והעביר לח'אמנהאי דיווח בנוגע להתפתחויות האחרונות בזירה הפלסטינית ולסבב הלחימה האחרון בעזה (פארס, 14 ביוני 2023). ב-21 ביוני 2023 נפגשה משלחת חמאס עם מנהיג איראן עלי ח'אמנהאי (אירנ"א, 21 ביוני 2023). ח'אמנהאי אמר בפגישה, כי פלסטין היא לב "ההתנגדות" אך הגדה המערבית היא שתוריד את

ישראל ("האויב") על ברכיה לאחר שבאזור זה הושגה התקדמות חיובית הוא ציין כי אירועי הימים האחרונים בג'נין והמצור שהטילו הצעירים הפלסטינים על "החיילים הציוניים" מבשרים על עתיד מזהיר, שילווה בניצחון מוחלט. עוד אמר ח'אמנהאי כי זוהי חובתם הדתית של כל המוסלמים לפעול למען שחרור פלסטין (פארס, 21 ביוני 2023).

פגישת מנהיג איראן עם משלחת הג'האד האסלאמי בפלסטין (פארס, 14 ביוני 2023).

במהלך ביקורו בטהראן נפגש אלנח'אלה גם עם נשיא איראן, אבראהים ראסי, עם יו"ר המג'לס האיראני, מחמד באקר קאליבאף (Mohammad Baqer Qalibaf), שר החוץ, חסין-אמיר עבדאללהיאן (Hossein Amir Abdhollahian), ועם מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, עלי-אכבר אחמדיאן (Ali Akbar Ahmadian). בפגישתו עם אחמדיאן דנו השניים בהתפתחויות באזור ובזירה הפלסטינית. אחמדיאן הביע את הערכתו להמשך "ההתנגדות" הפלסטינית והצהיר, כי ההתנגדות היא הדרך היחידה למימוש ערכי העם הפלסטיני ול"שחרור ירושלים מציפורני המשטר הכובש הציוני". עוד אמר אחמדיאן, כי סבב הלחימה האחרון בעזה הוכיח, ש"המשטר הציוני" נמצא בדעיכה, ואילו קבוצות "ההתנגדות" נמצאות בתהליך עליה. הוא הדגיש את תמיכתה הנמשכת של איראן בפלסטינים ובג'האד האסלאמי ואמר, כי התרחבות "גרעיני ההתנגדות ברחבי פלסטין" תוביל לקריסת "המשטר הציוני" וכי על "קבוצות ההתנגדות" לסכל את מאמצי ישראל ליצור פילוג בקרב "ההתנגדות האסלאמית" (נור ניוז, 17 ביוני 2023). נשיא איראן ראסי שיבח בפגישתו עם אלנח'אלה את העם הפלסטיני ו"ההתנגדות" וקרא לאחדות השורה הפלסטינית ב"כוחות ההתנגדות" (פארס, 18 ביוני 2023). בריאיון לרשת אלעאלם האיראנית בשפה הערבית (19 ביוני 2023) אמר אלנח'אלה, כי במהלך ביקורו נפגש גם עם גורמים בכוח קדס במשמרות המהפכה.

משלחת חמאס בראשות אסמאעיל הניה, ראש הלשכה המדינית, הגיעה ב-19 ביוני 2023 לביקור בטהראן. המשלחת כללה גם את סגן ראש הלשכה, צאלח אלעארורי (Saleh al-Arouri) ואת בכירי הארגון, ח'ליל אלחיה (Khalil al-Hayyah), מחמד נצר (Muhammad Nasr) ונזאר עוצ'אללה (Nizar Awadallah). בפגישה עם משלחת חמאס אמר מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, עלי-אכבר אחמדיאן, כי "ההתנגדות" היא האסטרטגיה היעילה ביותר לסיים יותר מ-75 שנים של כיבוש פלסטין. הוא ציין, כי פלסטין מהווה הסוגייה המרכזית עבור העולם המוסלמי, והדגיש את הצורך בחיזוק האחדות בקרב המוסלמים, במיוחד בקרב שחקני "ההתנגדות" באזור. הוא הוסיף, כי האחדות ותמיכת "קבוצות ההתנגדות" בג'האד האסלאמי בפלסטין במהלך

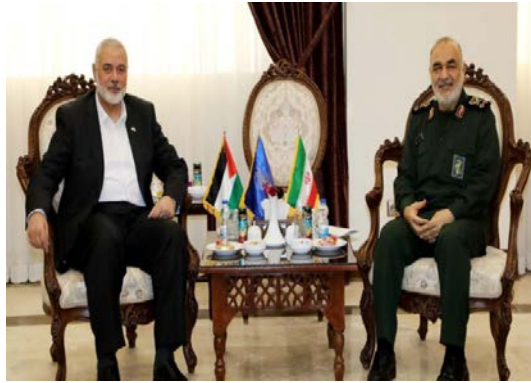
סבב הלחימה האחרון בעזה סיכל את מזימת "האויב הציוני" ליצור פילוג בקרב קבוצות אלה. עוד אמר אחמדיאן, כי "ההתנגדות הפלסטינית", שנלחמה בעבר כדי להגן על עצמה בעזה, הגיעה לשלב שבו היא מבססת את נוכחותה בגדה המערבית. אסמאעיל הניה הביע את הערכתו לתפקידה של איראן בחיזוק האחדות ושיתוף הפעולה בעולם המוסלמי ובקרב "קבוצות ההתנגדות הפלסטיניות", סקר בפני אחמדיאן את ההתפתחויות הפוליטיות והצבאיות בזירה הפלסטינית והציג את תוכניות "ההתנגדות" לשמירה ולחיזוק היוזמה מול ישראל (מהר, 19 ביוני 2023).

נשיא איראן ראיסי אמר בפגישתו עם משלחת חמאס ב-20 ביוני 2023, כי ניצחונות "ההתנגדות" הוכיחו, שטענות הציונים בנוגע לכוח ההרתעה שלהם הן חסרות בסיס, וכי "ההתנגדות" החלה לשנות את מאזן הכוחות לא רק בפלסטין, כי אם גם באזור ובזירה הבינלאומית. ראיסי הוסיף, כי כל נורמליזציה עם "הישות הציונית" היא בגידה בפלסטין ותקיעת סכין בגבה של "ההתנגדות". הניה מצדו אמר, כי "ההתנגדות" הגבירה את כוחה בכל השטחים שנכבשו ב-1948 וכי מתקיימות פגישות תיאום מתמשכות בין כל קבוצות "חזית ההתנגדות", לרבות חזבאללה והג'האד האסלאמי הפלסטיני (פארס, 20 ביוני 2023).

פגישת משלחת חמאס עם מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי (מהר, 19 ביוני 2023).

ב-21 ביוני 2023 נפגשה משלחת חמאס עם מפקד משמרות המהפכה, חסין סלאמי (Hossein Salami), ודנה עימו בהתפתחויות המדיניות בזירות הפלסטינית, האזורית והבינלאומית. שני הצדדים הדגישו, כי אחדות אסלאמית ופלסטינית היא הדרך היחידה להבסת הכיבוש הציוני. כמו כן, הדגישו שני הצדדים, כי ימשיכו לשתף פעולה באופן ישיר את "ההתנגדות" בכל התחומים (palinfo.com, 21 ביוני 2023).

פגישת משלחת חמאס עם מפקד משמרות המהפכה (palinfo, 21 ביוני 2023).

המעורבות האיראנית בסוריה

◀ שר החוץ האיראני, חסין-אמיר עבדאללהיאן (Hossein Amir Abdollahian), שוחח ב-10 ביוני 2023 בטלפון עם עמיתו הסורי, פיצל אלמקדאד (Faisal al-Mikdad). השניים דנו בתוצאות ביקורו של נשיא איראן, אברהם ראיסי, בדמשק בחודש מאי האחרון ובצורך לממש את ההסכמים, שנחתמו במהלכו בין המדינות. כמו כן, דנו השניים בהתפתחויות בזירה האזורית, ובכלל זה בשיפור הקשרים בין סוריה למדינות ערב ובהשתתפות הנשיא אסד בכינוס הליגה הערבית (אילנ"א, 10 ביוני 2023).

◀ עוזרו הבכיר של שר החוץ האיראני, עלי-אצע'ר ח'אג'י (Ali-Asghar Khaji), נפגש ב-12 ביוני 2023 בדמשק עם נשיא סוריה, בשאר אסד, ודן עימו ביחסים בין שתי המדינות, בהתפתחויות באזור ובהמשך תהליך ההסדרה בסוריה. ח'אג'י הביע את שביעות רצונה של טהראן מההתפתחויות ביחסי החוץ של סוריה, ובכלל זה ההתקרבות בינה לעולם הערבי. הוא ציין, כי אלמלא "ההתנגדות" ומאבקה של סוריה בטרור, לא היה ניתן לממש את השלב הנוכחי בהתפתחויות באזור. במהלך ביקורו בדמשק נפגש עוזר שר החוץ האיראני גם עם אימן סוסאן (Ayman Sousan), סגן שר החוץ הסורי (איסנ"א, 12 ביוני 2023). ב-20 ביוני 2023 התקיים באסטנה בירת קזחסטן מפגש סגני שרי החוץ של רוסיה, סוריה, טורקיה ואיראן במסגרת תהליך ההסדרה (אירנ"א, 20 ביוני 2023).

פגישת הנשיא אסד עם עוזר שר החוץ האיראני (איסנ"א, 12 ביוני 2023).

◀ ערוץ החדשות הסורי עין אלפראת דיווח, כי המיליציות הפרו-איראניות החלו בעבודות חפירה נרחבות באזור אח'ידריה שמדרום לעיירה אלמיאדין במזרח דיר אלזור, ככל הנראה להקמת מתחם צבאי נוסף באזור. על פי דיווח זה, מפקד משמרות המהפכה באזור אלמיאדין, חאג' מיסר (Hajj Maysar), הטיל על פעיל בשם חאג'

עבאס (Hajj Abbas) לפקח על בניית מחסנים ומנהרות תת-קרקעיות באזור בתיאום עם מחמד רסול (Mohammad Rasoul), האחראי על אגודת "ג'האד הבינוי" באלמיאדין. העבודות מתבצעות בידי שלושים עובדים המתמחים בבניית מחסנים ומנהרות, כולם שיעים מהכפר חטלה (Hatla) הסמוך לדיר אלזור. עוד נמסר בדיווח, כי עבודות החפירה והבנייה מתבצעות באופן חשאי ותחת שמירה קפדנית של חטיבת פאטמיון האפגאנית. העבודות נעשות בשעות הערב כדי למנוע משיכת תשומת לב, וכלי הרכב המשמשים לביצוע העבודות מוסתרים במהלך שעות היום (eyeofeufrates.com, 8 ביוני 2023).

• חברת הספנות הלאומית של איראן (IRISL) הודיעה על השקת קו מכולות קבוע בין איראן לסוריה. בהודעת החברה נמסר, כי הפעלת הקו היא במסגרת מדיניות ממשלת איראן להרחיב את קשרי המסחר בין שתי המדינות. עוד נאמר בהודעה, כי בשנה האיראנית שעברה (מרץ 2022-מרץ 2023) בוצעו 14 הובלות ימיות מאיראן לסוריה ובשנה הקרובה מתוכננת לפחות הובלה ימית אחת מדי חודש לשם יצוא סחורות איראניות לסוריה (פארס, 7 ביוני 2023).

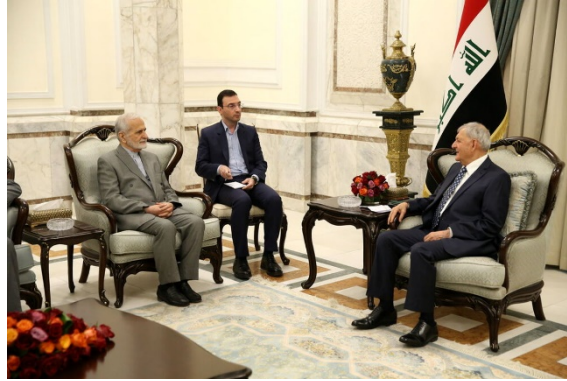
המעורבות האיראנית בעיראק

• אתר החדשות בגדאד אליום דיווח (8 ביוני 2023), כי מפקד כוח קדס, אסמאעיל קאא'ני, הגיע לבגדאד כדי לקיים פגישות עם מנהיגי "מסגרת התיאום" השיעית ולדון עימם בהתפתחויות האחרונות בזירה המדינית והביטחונית בעיראק. כמו כן, דיווח ערוץ הטלגרם צאברין ניוז (8 ביוני 2023), כי משלחת רמת דרג, שכללה את קאא'ני ואת שגריר איראן בבגדאד, מחמד כאט'ם אל-י צאדק (Mohammad Kazem Al-e Sadegh), נפגשה עם בכיר מדיני עיראקי ודנה עימו בנושאים הקשורים לנוכחות צבאית של האופוזיציה האיראנית בשטח עיראק.

• המועצה למדיניות פיתוח הקשרים בין איראן ועיראק התכנסה ב-14 ביוני 2023 בלשכת המסחר האיראנית בטהראן. ראש לשכת המסחר המשותפת לאיראן ולעיראק, יחיא אל-י אסחאק (Yahya Al-e Eshaq), הדגיש בכינוס המועצה את חשיבות הדיפלומטיה הכלכלית עבור איראן, ובכלל זה חיזוק קשריה הכלכליים עם עיראק. הוא ציין, כי בשנה שעברה הגיע היקף היצוא האיראני לעיראק לסך של עשרה מיליארד דולרים וכי ניתן להגדילו אף יותר. כמו כן, הדגיש אל-י אסחאק את הצורך בהרחבת המיזמים המשותפים לשתי המדינות בתחום המסחר. הוא הוסיף, כי ליחסים בין שתי המדינות יש השפעה לא רק על הכלכלה, כי אם גם על הביטחון הלאומי (פארס, 14 ביוני 2023). כינוס המועצה לפיתוח קשרים בין איראן לעיראק התקיים ברקע הדיווחים לפיהם הממשל האמריקאי אישר לממשלת עיראק פטור נקודתי מהסנקציות על איראן כדי להפשיר כ-2.7 מיליארד דולרים מהכספים האיראנים המוקפאים בבנקים בעיראק.

• נשיא עיראק, עבד אללטיף ג'מאל רשיד (Abdul Latif Jamal Rashid), נפגש ב-19 ביוני 2023 בבגדאד עם ראש המועצה האסטרטגית למדיניות חוץ של איראן, כמאל ח'ראזי (Kamal Kharazi), ודן עימו בהעמקת הקשרים בין שתי המדינות. ח'ראזי הדגיש את תמיכת ארצו בביטחונה וביציבותה של עיראק והביע את הערכתו לנשיא עיראק על מאמציו לחיזוק שיתוף הפעולה בין המדינות. כמו כן, הודה ח'ראזי על מאמציה של עיראק לשיפור הקשרים בין איראן לערב הסעודית (אירנ"א, 19 ביוני 2023). במהלך ביקורו בבגדאד נועד ח'ראזי גם

עם ראש ממשלת עיראק, מחמד שיאע אלסודאני (Muhammad Shia al-Sudani), ועם שר החוץ העיראקי, פואד חסין (Fuad Hussein), ודן עימם בשיתוף הפעולה האסטרטגי בין שתי המדינות. הוא ציין, כי איראן רואה בפיתוח של עיראק את פיתוחה שלה וכי שתי המדינות יכולות לקדם את היציבות והפיתוח באזור כולו. ראש ממשלת עיראק אמר בפגישה, כי עיראק עדיין ניצבת בפני אתגרים רבים וכי שיפור הקשרים עם איראן יכול לסייע לה בהתמודדות עימם (אירנ"א, 20 ביוני 2023).

פגישת נשיא עיראק עם ראש המועצה האסטרטגית למדיניות חוץ של איראן (אירנ"א, 19 ביוני 2023).